

แผน 5 ปี ฉบับที่ 12 ของมณฑลยูนนาน นัยสำคัญต่อประเทศไทย

ผลจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 11 ของมณฑลยูนนาน ส่งผลให้เศรษฐกิจมณฑลยูนนานขยายตัวสูงต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์มวลรวมของมณฑลยูนนาน (Gross Domestic Product: GDP) ในปี 2553 ขยายตัวร้อยละ 12.3 เป็นมูลค่า 722.0 พันล้านหยวน รายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นจาก 7,809 หยวนในปี 2548 เป็น 15,749 หยวนในปี 2553 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 12 (ปี 2554-2558) จึงเป็นแผนที่ดำเนินการต่อเนื่องจากแผนฉบับก่อนหน้า

แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 12 : สองเข้มแข็ง หนึ่งที่มีมั่น

แผนฉบับนี้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจตามยุทธศาสตร์ "สองเข้มแข็ง หนึ่งที่มีมั่น" (两强一堡) โดยเร่งพัฒนาด้านอุตสาหกรรม พัฒนาเมืองภายใต้โอกาสและความท้าทาย รวมทั้งการปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ “การพัฒนาภาคตะวันตกรอบใหม่” (新一轮西部大开发) ของประเทศจีน รองรับเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ของจีนที่ให้มณฑลยูนนานเป็น “หัวสะพาน” (桥头堡)¹ หรือสะพานเชื่อมสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะเป็นกลยุทธ์สำคัญที่จะช่วยเร่งรัดให้มณฑลยูนนานสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ (ยุทธศาสตร์หัวสะพานจะช่วยยกระดับมณฑลยูนนานให้มีความพร้อมรับการเปิดเสรีทางการค้า สามารถปรับตัวรับการแข่งขันในยุคใหม่ได้ โดยจะใช้ประโยชน์และโอกาสจากความร่วมมือดังกล่าวเพื่อยกระดับมณฑลยูนนานสู่ความทันสมัยยิ่งขึ้น)

¹ ยุทธศาสตร์ “หัวสะพาน” เป็นการเปิดสู่ประเทศทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของจีนผ่านมณฑลยูนนาน เป็นยุทธศาสตร์ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดของประธานาธิบดีหูจิ่นเทา ช่วงเดินทางเยือนมณฑลยูนนาน เมื่อ กรกฎาคม 2552

สำหรับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยูนนาน ตามแผน 5 ปี ฉบับ 12 จะเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในรูปแบบ Green Economy การกำหนดยุทธศาสตร์ให้มณฑลยูนนานเป็นสะพานสู่เอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เร่งพัฒนาภาคเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง เช่น ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม โดยปฏิรูปนวัตกรรมใหม่ๆ เสริมสร้างการศึกษาให้มีความทันสมัย พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างวัฒนธรรมชนเผ่า เสริมสร้างความสามัคคีและความเจริญอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 12 ของมณฑลยูนนาน **ด้านเศรษฐกิจ**นั้น กำหนดให้ GDP ขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 10 การลงทุนขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 15 รายได้จากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่นขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 13 การบริโภคขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 16 ส่งเสริมให้การค้าต่างประเทศขยายตัวเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 17 และรักษาระดับราคาสินค้าให้มีเสถียรภาพ ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตภาคอุตสาหกรรม ผลักดันภาคบริการขยายตัวร้อยละ 10 ต่อปี สำหรับภาคการผลิต ทางกรมมีแผนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยจะปรับโครงสร้างการผลิตจากสัดส่วนภาคเกษตรร้อยละ 15.3 อุตสาหกรรมร้อยละ 44.7และบริการร้อยละ 40 เป็นภาคเกษตรร้อยละ 12 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 46 และภาคบริการร้อยละ 42 ส่วน **ด้านการดำรงชีวิตของประชาชน** วางแผนให้ประชากรขยายตัวร้อยละ 5.3 ต่อปี กำหนดอัตราการจ้างงานใหม่ในเขตเมืองเพิ่มขึ้น 1.1 ล้านคน โดยมีอัตราการว่างงานในเขตเมืองร้อยละ 5 ประชากรในเขตชนบทมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 10 **ด้านการศึกษา** พยายามผลักดันให้มีอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 และอัตราเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เพิ่มงบประมาณรายจ่ายเพื่อการวิจัยเป็น

ร้อยละ 1.5 ของ GDP **ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร** จะส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด (ที่ไม่ใช่เชื้อเพลิงฟอสซิล) เป็นพลังงานถึงร้อยละ 30 ลดอัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และมลพิษ **ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** รัฐบาลมณฑลยูนนานจะสร้างถนนให้มีระยะทางรวมเพิ่มขึ้นเป็น 220,000 กิโลเมตร สร้างเส้นทางรถไฟเพิ่มขึ้นเป็น 5,000 กิโลเมตร สร้างเขื่อนเก็บน้ำใหม่ความจุ 2,500 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอีก 80 ล้านกิโลวัตต์ พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 เพื่อให้การขนส่งทางน้ำมีประสิทธิภาพ สะดวก และปลอดภัยมากขึ้น เร่งการก่อสร้างเส้นทางรถไฟสายใหม่ๆ ส่งเสริมการก่อสร้างเส้นทางรถไฟระหว่างเมืองและเส้นทางรถไฟความเร็วสูงระหว่างประเทศ รวมทั้งปรับปรุงระบบเครือข่ายการขนส่งทางรถไฟ ปรับปรุงถนนสายหลักในมณฑลยูนนาน โดยก่อสร้างทางด่วนระหว่างจังหวัดต่างๆ ในมณฑลยูนนาน สร้างทางหลวงระดับสอง ทางหลวงชนบท และถนนในหมู่บ้าน ส่งเสริมการขนส่งทางอากาศ การขนส่งทางน้ำและพัฒนาท่าเรือ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกด้านการขนส่งสินค้า

นัยสำคัญต่อประเทศไทย

1. ด้านพลังงาน : มณฑลยูนนานจะเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในพม่า

มณฑลยูนนานวางแผนเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างจีน-พม่า เช่น โครงการก่อสร้างท่อขนส่งน้ำมันและท่อก๊าซธรรมชาติในพม่า จีนจึงเป็นคู่แข่งด้านพลังงานที่สำคัญของไทย เนื่องจากภาคเอกชนไทยก็เข้าไปลงทุนด้านพลังงานในพม่าหลายโครงการ นอกจากนี้ยูนนานยังมีแผนเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ การผลิตไฟฟ้าพลังงานลมและแสงอาทิตย์ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพและปรับโครงสร้างพลังงาน พัฒนาพลังงานสะอาดอื่น ๆ โดยผลักดันให้มณฑลยูนนานเป็นแหล่งผลิตพลังงานสะอาดและฐานการผลิตพลังงานทดแทน

2. ด้านการผลิต : ไทยควรอาศัยโอกาสเป็นคู่แข่ง หลีกเลี่ยงการเป็นคู่แข่ง

จากการที่มณฑลยูนนานทำการปรับโครงสร้างการผลิต โดยลดอัตราส่วนภาคเกษตรและเน้นภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการมากขึ้น ไทยควรอาศัยโอกาสดังกล่าวผลิตสินค้าเกษตรโดยเฉพาะผลไม้ไทยที่มีคุณภาพสูง ส่งไปจีนผ่านมณฑลยูนนาน นอกจากนั้นผู้ประกอบการไทยสร้างควมร่วมมือกับเกษตรกรของมณฑลยูนนานจัดทำ Contact Farming เพื่อผลิตและนำเข้าดอกไม้เมืองหนาวที่ขาดแคลนในไทยผ่านเส้นทาง R3 และส่งขายในภูมิภาคอาเซียน นอกจากนี้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวของไทยควรร่วมมือกับผู้ประกอบการจีน ส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างอนุภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อขยายตลาดและโอกาสระหว่างกัน เนื่องจากในอนุภูมิภาคนี้มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น สุโขทัย เชียงใหม่ หลวงพระบาง ต้าหลี่ ลี้เจียง เป็นต้น อย่างไรก็ตามควรหลีกเลี่ยงการแข่งขันโดยตรงกับจีน โดยเฉพาะด้านสินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าเกษตรบางชนิด เช่น ผัก ผลไม้ เมืองหนาว หอม กระเทียม เป็นต้น

3. ด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ : ไทยควรใช้โอกาสเป็นคู่แข่งและหุ้นส่วนที่สำคัญ

มณฑลยูนนานมีแผนเปิดกว้างรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศประมาณ 10,000 ล้านดอลลาร์ สรอ. และส่งเสริมการลงทุนจากนักลงทุนภายในประเทศประมาณ 1 ล้านล้านหยวน ในด้านการค้าต่างประเทศ ภายในปี 2558 จะผลักดันให้ยูนนานมีปริมาณการค้าต่างประเทศมากกว่า 30 พันล้านดอลลาร์ สรอ. จากการดำเนินยุทธศาสตร์ “หัวสะพาน” หรือสะพานเพื่อเชื่อมโยงจีนสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเน้นการค้ากับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียใต้ รวมทั้งการขยายไปยังประเทศพัฒนาแล้ว และตลาดใหม่ เช่น เอเชียตะวันตก และประเทศในแอฟริกาตะวันออก

สนับสนุนการก่อสร้างเส้นทางสู่ต่างประเทศเพื่อเป็นตลาดและแหล่งทรัพยากรให้กับจีน ไทยควรใช้ประโยชน์จากยุทธศาสตร์ “หัวสะพาน” ดังกล่าว ซึ่งเปิดกว้างทั้งโอกาสและความท้าทาย เนื่องจากการเชื่อมโยงเครือข่ายคมนาคมขนส่งระหว่างมณฑลยูนนานกับประเทศไทยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งเครือข่ายถนนทางแม่น้ำโขง ทางอากาศ ทำให้การขนส่งสินค้าระหว่างไทย-จีนมีความสะดวกมากขึ้น นอกจากนี้การขยายตัวอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจจีน ทำให้ประชากรจีนมีรายได้สูงขึ้นมาก ทำให้ความต้องการสินค้าเปลี่ยนไป จากต้องการสินค้าเพื่อดำรงชีวิต เป็นต้องการสินค้าเพื่อแสดงฐานะความมั่งคั่ง รสนิยมสูงขึ้น นิยมใช้สินค้า Brand Name สินค้าที่มีลักษณะเฉพาะ สินค้าที่มีความแตกต่าง สินค้าทำด้วยมือ ที่บ่งบอกรสนิยมระดับสูง ส่งผลให้สินค้าหัตถกรรมต่างๆ ในภาคเหนือของไทยมีโอกาสดตลาดจีนเพิ่มขึ้นมาก เช่น ไม้แกะสลัก ผ้าไหม ผ้าฝ้ายทอมือ เครื่องเงิน นอกจากนี้สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูง เช่น ข้าวหอมมะลิ ผลไม้ต่างๆ ทุเรียน มังคุด ส้มโอ มะขามหวาน ลำไย ขนุนและผลไม้แห้งล้วนมีความต้องการเพิ่มขึ้น จึงเป็นโอกาสของเกษตรกรและผู้ส่งออกไทยในการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดจีน โดยภาครัฐและเอกชนไทยควรช่วยดูแลด้านคุณภาพสินค้า และประสานงานกับกงสุลพาณิชย์ไทยในจีน กระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ชาวจีนได้รู้จักสินค้าไทยมากขึ้น

นอกจากนั้นควรใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือในด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งกรอบความร่วมมือแบบพหุภาคี และความร่วมมือแบบทวิภาคี ดังนี้

3.1 *กรอบความร่วมมือแบบพหุภาคี* ที่สำคัญคือ กรอบ ASEAN-CHINA FTA ซึ่งอาเซียนและจีนมีการลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน - จีน (Framework Agreement on ASEAN - China Comprehensive Economic Cooperation) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน

2545 เพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ซึ่งครอบคลุมการค้าสินค้า การบริการ การลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ ด้านการค้าสินค้าได้กำหนดลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2553 สำหรับอาเซียนเดิม 6 ประเทศกับจีน และภายในปี 2558 สำหรับอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) โดยกำหนดอัตราภาษีปกติลดลงปีสุดท้ายมี 2 อัตรา คือร้อยละ 0 และร้อยละ 5 จากเดิมมีการลดภาษีสินค้าบางรายการลงทันที (Early Harvest : EH) สำหรับสินค้าเกษตร ได้แก่ สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ใช้บริโภค ปลาและสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์นม ผลิตภัณฑ์จากสัตว์อื่น ต้นไม้ และพืชที่มีชีวิต พืชผักใช้บริโภค และผลไม้ ลดภาษีตั้งแต่ 1 มกราคม 2547 เป็นต้นมา ให้เหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2549 สำหรับอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และจีน ส่วนอาเซียนใหม่ภายในปี 2553

3.2 *กรอบความร่วมมือแบบทวิภาคี* หลังจากไทยและจีนได้ลงนามข้อตกลงเร่งรัดการลดภาษี (Early Harvest) ภายใต้กรอบการค้าเสรีอาเซียน เหลือร้อยละ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 แล้ว ไทยและจีนยังจัดทำข้อตกลง “ความร่วมมือพิธีสารเรื่องข้อกำหนดในการตรวจสอบ และกักกันโรคสำหรับการส่งออกนำเข้าผลไม้ระหว่างไทย-จีนผ่านประเทศที่สามในเส้นทางสาย R3A” ซึ่งลงนามที่กรุงเทพฯ เมื่อ 21 เมษายน 2554 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและความปลอดภัยของผลไม้ที่นำเข้าและส่งออกระหว่างไทยกับจีน ช่วยลดขั้นตอนในการขนส่ง ลดต้นทุนการผลิต และลดปัญหาความเสียหายจากการขนส่งผลไม้ที่ต้องใช้เวลาในการขนส่งให้น้อยที่สุด เพื่อให้ผลไม้มีอายุในการจำหน่ายในประเทศนั้น ๆ ยาวนานขึ้น เพราะไม่มีการเปิดตู้ผลไม้ระหว่างการขนส่งผ่านประเทศที่สาม ทำให้ปริมาณการขนส่งสินค้าผลไม้ระหว่างไทย-จีนผ่านเส้นทางสาย R3A เพิ่มขึ้นมาก ช่วยลดเวลาจากการขนส่งทางเรือเดินสมุทรซึ่งใช้เวลา 5-6 วัน เหลือเพียง 2-3 วันทางรถยนต์ ส่งผลให้ผลไม้ไทยมีความสด เก็บรักษาได้ยาวนานขึ้น เพิ่มโอกาสในการค้าระหว่างไทย-

จีน เพิ่มขึ้น ทำให้การขนส่งผลไม้จากไทยไปจีน 23 รายการ ได้แก่ กล้วย เงาะ ละครุด สละ มะขาม ส้มเขียวหวาน สับปะรด มะม่วง ทูเรียน มะละกอ เสาวรส มังคุด ชมพู่มะเฟือง ส้มโอ ส้ม มะพร้าว น้อยหน่า ฝรั่ง ขนุน ลองกอง ลำไย และลิ้นจี่ มีความสะดวกมากขึ้น คาดว่ามูลค่าการส่งออกผลไม้จากประเทศไทยไปยังจีนจะสูงขึ้นในอนาคต

3.3 *กรอบความร่วมมือที่ไม่เกี่ยวข้องกับจีน* เช่น ACMEC (กัมพูชา ลาว พม่า ไทย และเวียดนาม) BIMSTEC (บังคลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย ไทย พม่า เนปาล และภูฏาน) เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ให้กับไทย สำหรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรป้อนตลาดจีน เช่นอาหารสัตว์ แป้งมัน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ในช่วงที่เศรษฐกิจมณฑลยูนนานและเศรษฐกิจประเทศจีนขยายตัวสูง และยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประชากรจีนทุกมณฑลมีรายได้สูงขึ้น ความต้องการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้น และรสนิยมเปลี่ยนแปลงไปใช้สินค้าที่มีคุณภาพสูงขึ้น ภาครัฐและเอกชนไทยจึงควรวางแผน/กำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับ 12 ของมณฑลยูนนานและแผนพัฒนาของประเทศจีน เพื่อที่จะทำให้ไทยได้รับประโยชน์จากการขยายตัวของเศรษฐกิจจีนและขณะเดียวกันก็สามารถใช้โอกาสจากความความร่วมมือในกรอบต่างๆ กับประเทศจีนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งผลให้สามารถขยายการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-จีนได้เพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนการค้ากับตลาดอเมริกาและสหภาพยุโรปที่กำลังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจการเงินในขณะนี้

Reference

云南“十二五”规划的主要内容，云南网
芒市：建设打造桥头堡黄金口岸中心城市，人民网

Contact author:

พัฒนพงษ์ ภูสุวรรณ
เศรษฐกรอาวุโส ส่วนเศรษฐกิจภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ
PatanapP@bot.or.th

Disclaimer: บทความนี้เป็นความเห็นส่วนตัว จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย